

[Halfdan Hendrikson.]

derkastet først i forfatningskommissionen, derefter i det andet høje ting og også i presen. Jeg skal i det væsentligste nøjes med at omtale de spørgsmål, der har givet særlig anledning til diskussion og meningsforskel. Dog føles det naturligt for mig straks at nævne, at lovforslaget ikke på alle punkter er i overensstemmelse med mit partis og mine ønsker. Der er simpelthen intet parti, som under forhandlingerne har opnået gennemførelsen af alle sine ønsker.

Men når jeg har sagt dette, må jeg også tilføje, at der indenfor samtlige fem partier har været en levende forståelse af betydningen af at nå frem til en overenskomst. Der har været vist resignation fra alle partiers side; ellers var forhandlingerne brudt sammen. De har mange gange været i nærheden af sammenbrud. Det er ikke regeringens, heller ikke et enkelt partis eller enkelte partiers forslag, der er her til debat, men et forslag, om hvilket der er opnået enighed, og bag hvilket samtlige rigsdagens demokratiske partier har stillet sig. Der kan ikke slås partipolitisk mønt af dette lovforslag.

Her må alle de partier, der under loyal hensyntagen til modstridende opfattelser har fundet sammen om dette forslag, dele æren og ansvaret, og sådan bør det også være, når talen er om et så vigtigt og vitalt forslag, som ændringer i Danmarks Riges Grundlov må siges at være.

Den af samtlige ændringer, der, når alt kommer til alt, forekommer vælgerne mest tvivlsom for at sige det mildt, uanset at samtlige demokratiske partier har tilsluttet sig den, er ændringen i rigsdagens sammensætning og arbejdsform. Det er sikkert også den ændring, der interesserer befolkningen mest, måske dog på linie med ændringerne i tronfølgen. Det forslag, om hvilket de demokratiske partier er blevet enige, går som bekendt ud på at gennemføre et rent etkammerssystem, og jeg skal ikke skjule, at mit partis store flertal og jeg med det havde foretrukket et tokammersystem nogenlunde i overensstemmelse med det rigsting, om hvilket der i 1939 var enighed mellem socialdemokratiet, det radikale venstre og det konservative folkeparti.

Det pågældende forslag, der gik ud på at bevare tokammersystemet, således at halvdelen af rigstingets 70 medlemmer valgtes af folketinget og halvdelen på en landsliste,

var efter min opfattelse en særdeles god løsning af spørgsmålet om rigsdagens sammensætning. Men der har desværre ikke under de forhandlinger, der har fundet sted i forfatningskommissionen, været nogen mulighed for at gennemføre en ordning med et rigsting eller en anden form for et tokammersystem. Intet af de andre partier ville gå ind for noget sådant. Vi fra mit parti er ikke gået ind for, ja, vi har end ikke ønsket at bibeholde den indirekte valg måde til det ting, vi gerne så oprettet i stedet for landstinget. Men vi havde meget gerne medvirket til oprettelsen af et tokammersystem, hvad der ikke alene ville have været i overensstemmelse med vore synspunkter i 1939, men også med mit partis program i 1945, hvori det hedder, at folkerepræsentationen vælges af eet vælgerkorps på een valgdag. Indenfor de i vort program her angivne rammer havde vi gerne medvirket til en forsvarlig løsning. Naturligvis er det vel næppe sandsynligt, at valget af to ting af samme vælgere på samme valgdag kunne medføre uoverensstemmelser af politisk karakter mellem tingene, og et sådant forhold er det vel heller ikke ønskeligt at stræbe henimod, men en drøftelse af samtlige lovforslag i de to ting ville have været af ikke ringe betydning, selvom tingenes politiske farve var den samme, og ville have givet en større sikkerhed for en velovervejede saglig behandling end behandlingen i eet ting.

Det vil i forbindelse med dette spørgsmål være rigtigt at fremhæve, at vi ikke er og ikke under forhandlingerne har været tilhængere af landstingets bevarelse under de nuværende former. Enhver må erkende, at den 35 års valgretsalder til landstinget er en urimelighed i vore dage, og vi er også betænkelige ved de indirekte valg, der giver rum for mangen en gammeldags studehandel, hvad den højtærede statsminister også antydte i sin forelæggelsestale. Denne valg måde til landstinget har overlevet sig selv, men det er alligevel ikke uden store betænkeligheder, vi har opgivet vort ønske om et tokammersystem, der på sagligt grundlag ville have haft sin store betydning. Desværre har der som sagt ikke været sangbund for vore synspunkter i så henseende nogetsteds indenfor rigsdagens partier.

Da det ikke var muligt for os at gennemføre vore ønsker om et tokammersystem på grundlag af eet vælgerkorps og een